

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobců: **a) Z. O., b) S. O., c) D. O.,** zastoupeni Mgr. Petrem Řehákem, advokátem se sídlem Újezd 409/19, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutím žalovaného ze dne 10. 6. 2016, č. j. OAM-127/LE-LE05-ZA04-R2-2012 a č. j. OAM-128/LE-LE05-ZA04-R2-2012, o kasačních stížnostech žalobců proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 31. 10. 2018, č. j. 4 Az 36/2016 - 51,

takto:

I. Výroky I., II. a III. rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 31. 10. 2018, č. j. 4 Az 36/2016 – 51 **se zrušují.**

II. Rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 6. 2016, č. j. OAM-127/LE-LE05-ZA04-R2-2012 a č. j. OAM-128/LE-LE05-ZA04-R2-2012, **se zrušují** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

III. V rozsahu výroku IV. rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 31. 10. 2018, č. j. 4 Az 36/2016 – 51 **se** kasační stížnosti **zamítají.**

IV. Žalobcům a), b) a c) **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasačních stížnostech a řízení o žalobě.

V. Žalovaný **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasačních stížnostech a řízení o žalobě.

VI. Ustanovenému zástupci žalobců Mgr. Petru Řehákovi **se přiznává** odměna za zastupování v řízeních o kasačních stížnostech žalobců ve výši **7740 Kč**, která

mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobci společně s jejich manželem a otcem, A. O., (dále též jen „otec rodiny“ či „pan O.“) podali dne 27. 6. 2012 žádost o udělení mezinárodní ochrany na území České republiky.

[2] Žalobkyně b) spolu s žalobcem c) a otcem rodiny, všichni arménské národnosti, přicestovali z Ruska do České republiky poprvé dne 6. 7. 2011, poté odjeli do Nizozemska. Po získání víza se přes Francii do Nizozemska vydala i žalobkyně a). Setkala se zde s otcem rodiny a žalobci b) a c). Celá rodina požádala o mezinárodní ochranu. Byli však společně z Nizozemska předáni zpět do České republiky.

[3] Žalobkyně a), ruské národnosti, a toho času nezletilá žalobkyně b) žádost odůvodnily tím, že život členů jejich rodiny je v ohrožení v důsledku pronásledování otce rodiny mafií, před níž je ruská policie není schopna ochránit. Ta je zkorumpovaná a jinou ochranu si dovolit nemohou. Ve svém pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobkyně a) uvedla, že otec rodiny se skrýval a jejich rodina se stále stěhovala. O jeho problémech neměla bližší informace až do chvíle, kdy byl po útoku na jeho osobu hospitalizován. Domnívala se, že se jedná o útok skinheadů, jelikož ti jsou v Rusku součástí každodenního života. I syn byl dříve terčem útoků. Posléze otec rodiny žalobkyni a) vysvětlil, že je svědkem v záležitosti nelegálního provozu skrytých heren jménem Z. A., jež byl zaštítěn tzv. střechou ze strany orgánů veřejné moci. Otec rodiny se podílel na výstavbě skrytých místností, a proto ho chtějí odstranit. Celá rodina musela odcestovat do zahraničí. Po odjezdu otce rodiny a žalobců b) a c) z Ruska do České republiky žalobkyni a) osobně vyhledali lidé, kteří otci rodiny vzkázali, že o jeho odcestování vědí a počkají si na něj. Žalobkyně a) ve svém pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany dále uvedla, že je jí lhostejné, v jaké zemi budou žít, cílem je především ochrana rodiny. Obává se, že pronásledování bude pokračovat, dokud „ti lidé“ nedosáhnou likvidace otce rodiny jakožto svědka, který je může ohrozit. Proto se domnívá, že návrat do Ruska není možný, aniž by byl ohrožen jejich život a aniž by se museli neustále skrývat. Uvedla také, že policie se jejich věcí nezabývala. Pan O. požádal o ochranu organizaci, která ji poskytuje za úplatu, jak je to podle slov žalobkyně a) v Rusku v případě obdobných problémů obvyklé. Organizace jim ovšem doporučila odcestovat, jelikož rodině nejsou schopni pomoc poskytnout. Žalobkyně a) vypověděla, že kromě záležitosti pana O. jí osobně v Rusku zřejmě nic nehrozí. Má ovšem obavy o děti, které jsou považovány za Armény a nejsou ze strany ruských občanů integrováni. Syn měl kvůli tomu problémy.

[4] Jménem žalobkyně b) podal žádost o mezinárodní ochranu otec rodiny, který při pohovoru uvedl, že od okamžiku, co byla svědkem jeho napadení, se změnilo její chování. Žalobkyně b) se pokusila spáchat sebevraždu a byla v péči dětské psychiatrické kliniky Fakultní nemocnice v Motole. Otec rodiny si přál, aby žalobkyně b) nebyla vystavena dalšímu stresu v souvislosti s vedením jejího samostatného pohovoru.

[5] Žalobce c) svou žádost o mezinárodní ochranu odůvodnil tím, že životy členů jeho rodiny jsou v ohrožení. Uvedené důvody byly totožné s odůvodněním žádosti žalobkyně a). Mimoto uvedl, že v Moskvě žil spokojený život do okamžiku, než byl otec rodiny napaden. Bližší informace o situaci mu otec rodiny neposkytl, pouze si byl vědom toho, že nemohou žít na jednom místě, jelikož je pronásledují. Měl strach o jejich životy. Uvedl, že by tomu tak bylo i v případě návratu do Ruska, mohl by sloužit jako rukojmí.

[6] Poté, co Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 18. 12. 2014, č. j. 45 Az 9/2014 - 95 (dále jen „krajský soud" a „rozsudek krajského soudu") zrušil v pořadí první rozhodnutí žalovaného o žádostech o mezinárodní ochranu žalobců a), b) a c) pro nepřezkoumatelnost a věc vrátil k dalšímu řízení, žalovaný znovu rozhodl ve věci žalobců v záhlaví označenými rozhodnutími dne 10. 6. 2016 tak, že mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu") se neuděluje (dále jen „napadená rozhodnutí").

[7] V případě žalobce c) žalovaný provedl doplňující pohovor v návaznosti na rozsudek krajského soudu (*Protokol o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 18. 5. 2015, č. l. 114 -118*). Žalobce c) vypověděl, že do Ruska přijel po ukončení páté třídy a společnost ho obecně nepřijala. Byl často ponižován a bit. Každý rok měnil školu kvůli špatným vztahům s učiteli a spolužáky. Často nechodil do školy. Rodiče se pokoušeli šikanu kvůli jeho národnosti řešit. Byli však odkázáni na policii. Ta jim nikdy nepomohla. Když byl starší a rodiče mu dovolili chodit ven, měl problémy například v prostředcích hromadné dopravy či na ulicích. Několikrát byly použity zbraně (boxer, hole). Obrátil se i na policii. Ta podle něj vyřídila jeho oznámení pouze formálně. Kvůli jeho vzhledu ho často kontrolovala policie, zadržovali ho na maximální možnou dobu, nedávali mu jíst a pít, ponižovali ho a nedovolili mu kontaktovat rodinu. V některých případech ho policie nutila k manuální práci výměnou za propuštění. Důvod zadržení mu nikdy nesdělili. Uvedl, že mu policie vyhrožovala, že mu nastrčí do kapsy drogy a bude kvůli tomu obviněn. Podle jeho slov byla nejhorší psychická újma. Jednou ho policie nechala svléknout a jít domů nahého. Na takové postupy si oficiálně nestěžoval. Byl si vědom, že policie má právo ho držet bez obvinění a protokolace pouze po dobu 24 hodin, přičemž vše činili tak, aby mu nezůstaly žádné tělesné stopy a nebyly vedeny písemné záznamy. Před odjezdem z Ruska ho zbili spolu s jeho otcem. Policie jejich případ neřešila. Dále uvedl, že si je vědom osob jiné než ruské národnosti ve vyšších sférách společnosti. Jejich životy ovšem podrobně nezná, ale po ulicích se běžně nepohybují a svou bezpečnost si zajišťují ochrankou. Vypověděl, že o záležitostech otce rodiny nic neví, jelikož ani jemu, ani žalobkyni b) nesděloval žádné informace. Otec rodiny se podle něj vrátil do Arménie kvůli svému otci, který onemocněl rakovinou. Nemá o něm žádné zprávy, ačkoliv sliboval, že do České republiky přijede nazpět. Nemá přesné informace, jaká je situace ohledně problémů otce rodiny, návratu se však v té souvislosti obává, protože žili každý den ve strachu. Kdyby problémy nebyly vážné, z Ruska by s otcem nemuseli odcestovat. Má obavy, že by se v případě návratu tyto problémy dotkly i jeho. V České republice pracuje, pokud se naskytne možnost. Rád by studoval vysokou školu, snaží se o uznání svého vzdělání z Ruska. O jeho živobytí se stará žalobkyně a).

[8] Na základě takto doplněných skutkových zjištění v napadeném rozhodnutí žalovaný dospěl k závěru, že žalobcem c) uvedené důvody žádosti o mezinárodní ochranu spočívající v obavách o jeho bezpečí a bezpečí jeho rodiny a potížích souvisejících s jeho arménskou

národností nejsou dostatečně intenzivní pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Zejména podle žalovaného nelze hovořit o pronásledování žalobce c) kvůli jeho arménské národnosti. Tu neuvedl ani jako důvod obav o svůj život. O život se obává z důvodů problémů pana O. Tyto obavy jsou ovšem nereálné a neopodstatněné, jelikož pan O. sám dobrovolně odcestoval zpět do Ruské federace. Žalovaný vycházel při posouzení stavu zacházení s arménskou menšinou v Rusku z podkladů o tamější politické a bezpečnostní situaci a stavu dodržování lidských práv. Vůči pochybnému přístupu policie se žalobce c) podle žalovaného nikdy aktivně neohradil. Nemůže proto tvrdit, že mu pomoc byla odmítnuta. Žalovaný v případě žalobce c) neshledal ani naplnění okolností zvláštního zřetele, které jsou relevantní pro udělení mezinárodní ochrany z humanitárního důvodu. Nejsou splněny ani zákonné podmínky pro udělení doplňkové ochrany, jelikož v případě žalobce c) nejsou dány důvodné obavy, že by mu v případě návratu do Ruska hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy, kvůli níž by nemohl či nebyl ochoten využít ochrany Ruské federace. Nebezpečí vážné újmy mu podle žalovaného nehrozí, jelikož není terčem zájmů ruských státních orgánů a v případě potíží ohledně jeho arménské národnosti mu nic objektivně nebrání se dovolat pomoci u orgánů Ruské federace.

[9] V návaznosti na rozsudek krajského soudu žalovaný provedl doplňující pohovor také v případě žalobkyň a) a b) (*Protokol o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 18. 5. 2015, č. l. 176 - 180*). Žalobkyně a) vypověděla, že otec rodiny vzal zpět žalobu, jelikož jeho otec žijící v Arménii onemocněl rakovinou. Byl pět měsíců v Arménii, pak odjel do Ruska, do Moskvy. Do listopadu 2014 byli ve spojení. Sliboval, že přijede. Neví, co se mu mohlo přihodit. Zkoušela se s ním spojit, kontaktovala i příbuzné. Domnívá se, že chtěl zjistit, zda se v Rusku něco nezměnilo ohledně jeho potíží. Uvedla, že nebylo možné, aby s otcem rodiny odjela do Arménie. Je Ruska a jeho rodiče ji nepřijali. Zkoušeli tam nějakou dobu i žít. Posléze se museli přestěhovat do Ruska. Nejdříve k jejím rodičům, kteří odmítli ovšem přijmout pana O. jako Arménce. Proto se rozhodli žít v Moskvě. Na přímou otázku zopakovala důvody, pro které opustili Rusko. Pronásledovali pana O. a rodinu. Útok na otce rodiny byl poslední kapkou. Uvedla, že jí nic nehrozilo, měla obavy o děti. Po odjezdu otce rodiny ji vyhledali neznámí lidé a pohrozili, že ho najdou. Nevěděla, o jaké problémy se jedná. Trvala na tom, že v podrobnostech to dokáže vysvětlit jen pan O. Zneklidňuje ji ale i útisk jejích dětí kvůli jejich národnosti. Nemohli pro děti najít školu. To vyřešil až úplatek. Žalobce c) často zbili. Žalobci b) i c) měli problémy i s učiteli ve škole. Situaci nijak nebylo možné řešit. Ruské orgány to ignorují. Řešila problémy tak, že děti nepouštěla ven a někdy ani do školy. Dceru nepouštěla ven vůbec kvůli obavám ze znásilnění, k čemuž u kavkazských dívek často docházelo. Mimoto žalobce c) byl často při potyčkách zadržen policií, když byl starší. Žalobce c) dokončil střední vzdělání, ale hodně zameškal. Žalobkyně b) v Rusku dokončila pět tříd a pokračovala v Evropě. S učiteli se snažila problémy řešit. Namítali však, že pokud v něčem vidí problém, mají ze školy odejít. Uvedla, že si oficiálně stěžovala, nikdo však tyto stížnosti nebere v potaz. Vše je chápáno jako normální. Ani v Moskvě, kde žije mnoho národností, se podle jejích slov problém neřeší. Společnost záměrně vyvolává konflikty. Není možné obrátit se na policii. Pokoušela se obrátit na organizaci pro nezletilé děti, ale nic pro ni neudělali. Žalobkyně a) dále vypověděla, že zdravotní stav žalobkyně b) není dobrý. Léčí se v nemocnici Motol. Příčinou jejích zdravotních problémů je strach. Dcera užívá Deprex a k lékaři dochází na pozvání. Uvedla, že souhlasí, aby pohovor byl veden i s žalobkyní b), ovšem bude-li moct být přítomna a jestli bude dcera sama souhlasit, jelikož má obavy o její zdraví. V návaznosti na to byl proveden pohovor i s žalobkyní b) (*Protokol o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne*

18. 5. 2015, č. l. 181 - 182). Žalobkyně b) se dotázala, zda má možnost odmítnout, aby byl pohovor veden. Sdělila, že o problémech nechce mluvit. Žalobkyně a), jež byla jakožto zákonný zástupce přítomna pohovoru, uvedla, že za dceru nechce nic vypovídat. Přála si, aby dcera mluvila sama. Sdělila, že veškeré lékařské zprávy byly doloženy v řízení před krajským soudem.

[10] Na základě doplněných skutkových zjištění v napadeném rozhodnutí dospěl žalovaný k závěru, že žalobkyněmi a) a b) uvedené důvody žádosti o mezinárodní ochranu spočívající v obavách o bezpečí jejich rodiny a v potížích souvisejících s arménskou národností a zdravotním stavem žalobkyně b) nejsou relevantní pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Podle žalovaného zejména nelze hovořit o pronásledování žalobkyň a) a b) kvůli národnosti. Tu neuvedly ani jako důvod obav o svůj život. Obavy z důvodu pronásledování otce rodiny jsou ovšem nereálné a neopodstatněné, jelikož pan O. sám dobrovolně odcestoval zpět do Ruské federace. Žalovaný vycházel při posouzení stavu zacházení s arménskou menšinou v Rusku z podkladů o tamější politické a bezpečnostní situaci a stavu dodržování lidských práv. Vůči pochybnému přístupu policie se žalobkyně a) a b) podle žalovaného nikdy aktivně neohradily. Nemůžou proto tvrdit, že jim pomoc byla odmítnuta. Žalovaný v případě žalobkyň neshledal ani naplnění okolností zvláštního zřetele hodných, které jsou relevantní pro udělení mezinárodní ochrany z humanitárního důvodu. Zdravotní stav žalobkyně b) je podle lékařských zpráv stabilizován. Léčí se s poruchou přizpůsobení. Podle žalovaného nelze důvod hodný zvláštního zřetele vedoucí k udělení mezinárodní ochrany z humanitárních důvodů spatřovat v subjektivní reakci na možné negativní výsledky řízení. Důvody pro udělení humanitárního azylu neshledal žalovaný ani v případě žalobkyně a). Nejsou splněny ani zákonné podmínky pro udělení doplňkové ochrany, jelikož nejsou dány důvodné obavy, že v případě návratu do Ruska by žalobkyním a) a b) hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy, kvůli níž by nemohly či nebyly ochotny využít ochrany Ruské federace. Nebezpečí vážné újmy jim podle žalovaného nehrozí, jelikož nejsou terčem zájmů ruských státních orgánů a v případě potíží ohledně arménské národnosti žalobkyně b) jim nic objektivně nebrání se dovolat pomoci u orgánů Ruské federace. Vážná újma nehrozí ani v souvislosti se zdravotním stavem žalobkyně b), jelikož na území České republiky nepodstupuje žádnou specializovanou léčbu a zdravotní péče v Rusku nevykazuje známky úrovně srovnatelné s mučivým či nelidským zacházením.

[11] Městský soud v Praze žaloby proti napadeným rozhodnutím v záhlaví uvedeným rozsudkem (dále jen „městský soud“ a „napadený rozsudek“) zamítl. Napadená rozhodnutí žalovaného podle městského soudu řádně odůvodňují, že žalobci nebyli pronásledováni za uplatňování politických práv, a nenaplňují proto důvody pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 písm. a) zákona o azylu. Městský soud dále cituje odůvodnění napadených rozhodnutí žalovaného ve vztahu k naplnění důvodů dle § 12 písm. b) a § 14a odst. 1 a 2 zákona o azylu a konstatuje, že se se závěry tam uvedenými ztotožňuje. Jestliže se otec rodiny zapojil do nelegální činnosti, musí logicky počítat s nežádoucími důsledky. Cílem útoku a zájmu pronásledujících osob byl pouze pan O., nikoliv žalobci. Zranění žalobce c) v důsledku napadení otce rodiny byla nepatrná a žalobkyně a) nebyla předmětem žádných výhružek či útoku. Nelze proto tvrdit, že jelikož jí otec rodiny informace prozradil, je v ohrožení. Bližší informace nemá ani žalobkyně b), ani žalobce c). Osud otce rodiny po jeho návratu do Ruska je pro posouzení žádostí žalobců nerelevantní. Městský soud dále uvedl, že ze spisového materiálu je zřejmé, že se žalobci ani otec rodiny neobrátili o pomoc

na vnitrostátní orgány. Tuto možnost nevylučuje ani tvrzení, že do problému otce jsou zapleteny i významné a vlivné osoby. Není důvod se domnívat, že by státní orgány nezakročily. Ruské státní orgány perzekučně nevystupují vůči osobám arménské národnosti. Žalobce c) měl proto podle městského soudu aktivně vystoupit na ochranu svých práv. Důvody pro doplňkovou ochranu nejsou naplněny, jelikož doplňková ochrana neslouží jako ochrana před jakýmkoliv negativním jevem v zemi, přičemž reálným nebezpečím ve smyslu § 14a zákona o azylu je nutno rozumět takovou situaci (a její nežádoucí následky), o které je důvodné se domnívat, že může s významnou pravděpodobností nastat. Žalobcům nic takového nehrozí, a to ani v případě žalobkyně b) s ohledem na její zdravotní stav. Městský soud se ztotožnil s posouzením žalovaného ohledně nesplnění podmínky pro udělení humanitárního azylu. Případ žalobkyně b) není hodný zvláštního zřetele, protože se jedná o její subjektivní prožitky a došlo ke zlepšení jejího zdravotního stavu.

II. Obsah kasačních stížností a vyjádření žalovaného

[12] Žalobci ve svých kasačních stížnostech (společně dále také jen „stěžovatelé“) namítají, že městský soud nesprávně posoudil závažnost nebezpečí, které jim hrozí v případě návratu na území Ruska. Městský soud i žalovaný shledali určitou míru diskriminace arménské menšiny, kterou podle jejich názoru nelze odmítnout jen s odkazem na to, že je běžná i v jiných státech. Městský soud měl proto vzít za prokázané, že v souvislosti s jejich původem dochází k pronásledování, a měl jim udělit ochranu podle § 12 písm. a) zákona o azylu. Městský soud nezkoumal, jaké dopady by pro stěžovatele měl nucený návrat do Ruska. Stěžovatelé dále uvádějí, že městský soud nesprávně vyhodnotil podílnictví otce na nelegální činnosti. Ten se totiž domníval, že se jedná o činnost legální, a až později zjistil, že podnikání je v rozporu se zákonem a propojeno se státní mocí, pročež jemu i rodině hrozí v Rusku nebezpečí.

[13] Žalovaný ve svém vyjádření sdělil, že kasační stížnost nebyla podána včas, jelikož rozsudek nabyl právní moci dne 10. 12. 2018. Kasační stížnost však Nejvyšší správní soud obdržel až dne 14. 1. 2019. Námitky stěžovatelů jsou pouze obecné povahy a neoznačují vytýkaná pochybení. Městský soud se podle žalovaného zabýval obavami stěžovatelů souvisejícími s problémy jejich otce a manžela a jeho dalším osudem po odjezdu z České republiky. Dobrovolný návrat otce do Ruska svědčí o neexistenci skutečné potřeby ochrany před nebezpečím, pro které zemi opustil. Městský soud správně zamítl i námitku stěžovatelů ohledně jejich národnostní diskriminace, jelikož nevyužili možnosti dovolat se svých práv u orgánů státu původu. Námitka stěžovatelů, že splňují podmínky podle § 12 písm. a) zákona o azylu, se míjí s dikcí tohoto ustanovení. Žalovaný má za to, že napadený rozsudek je řádně odůvodněn a odpovídá zjištěnému skutkovému stavu. Kasační stížnost nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelů.

III. Posouzení kasačních stížností Nejvyšším správním soudem

[14] Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasačních stížností a konstatoval, že stěžovatelé jsou osobami oprávněnými k jejím podání, neboť byli účastníky řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel [§ 102 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)], a jsou zastoupeni advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Kasační stížnosti byly podány včas. Ze spisového materiálu vyplývá, že napadený rozsudek městského soudu byl dne 10. 12. 2018 doručen do datové schránky zástupce stěžovatelů. Ten dne 19. 12. 2018

doručil kasační stížnost do datové schránky městského soudu. Podle § 106 odst. 4 s. ř. s. se „*kasační stížnost podává u Nejvyššího správního soudu; lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u soudu, který napadené rozhodnutí vydal.*“ Kasační stížnosti tak byly podány ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku (§ 106 odst. 2 s. ř. s.). Tvrzení žalovaného o opožděnosti kasačních stížností tak není opodstatněné.

III.A Přijatelnost

[15] Nejvyšší správní soud se dále zabýval otázkou přijatelnosti kasačních stížností. Podle § 104a s. ř. s. Nejvyšší správní soud odmítne kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany pro nepřijatelnost, jestliže ta svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“ byl v usnesení Nejvyššího správního soudu dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS (dostupné stejně jako ostatní zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu z www.nssoud.cz), vyložen tak, že kasační stížnost bude posouzena jako přijatelná v případě, že (1) vznáší ne plně prejudikovanou právní otázku; (2) obsahuje právní otázku, která je dosavadní judikaturou řešena rozdílně; (3) je potřeba učinit judikaturní odklon; (4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) Krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu. b) Krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

[16] Stěžovatelé uvedli, že jelikož postupem městského soudu došlo k zásahu do jejich ústavně garantovaných práv, kasační stížnost svým významem přesahuje jejich vlastní zájmy. Městský soud podle nich zatížil napadený rozsudek zcela zásadní vadou, protože nezkoumal v kontextu všech skutečností, jaké dopady by pro stěžovatele měl nucený návrat do Ruska. Městský soud ve vztahu k nim nesprávně posoudil podílnictví otce na nelegální činnosti. Městský soud i žalovaný vycházeli při rozhodování z úvah, které nejsou v souladu se zákonem.

[17] Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud ve své praxi dosud neměl příležitost vyjádřit výslovně svůj pohled na řádný postup správního orgánu při posouzení udělení doplňkové ochrany v kontextu takto specifických skutkových okolností, zejména nezpochybněných tvrzení, že otec rodiny žadatelů byl s vysokou pravděpodobností pronásledován v důsledku svého zapletení do nelegální činnosti prorůstající do vysokých pater státní správy a politiky, Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je přijatelná ve smyslu § 104a s. ř. s. Vznáší totiž ne plně prejudikovanou právní otázku, tj. je naplněn prvý důvod přijatelnosti.

III.B Důvodnost

[18] V prvé řadě Nejvyšší správní soud zkoumal, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), přičemž žádnou takovou vadu neshledal.

[19] Žalobci (dále jen „stěžovatelé“) v kasačních stížnostech namítají nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, totiž, že městský soud i žalovaný nesprávně dospěli k závěru, že v případě jejich návratu na území Ruské federace jim nehrozí žádné skutečné nebezpečí vážné újmy. Nezákonnost podle stěžovatelů spočívá v nesprávném posouzení v napadeném rozsudku i napadených rozhodnutích, v nichž se ani žalovaný, ani městský soud nezabývali na základě podkladů ve spise otázkou, jaké reálné dopady bude mít v individuálním případě stěžovatelů jejich návrat do vlasti, a to především pro jim hrozící skutečné nebezpečí vážné újmy.

[20] Argument stěžovatelů ve skutečnosti míří na to, že napadený rozsudek i napadená rozhodnutí trpí nedostatkem skutkových důvodů, pro které žalovaný a městský soud dospěli k závěru, že v individuálním případě stěžovatelů a jejich návratu do vlasti jim nehrozí skutečné nebezpečí vážné újmy. Samotnou subsumpci kasačních námitek pod kasační důvody provádí Nejvyšší správní soud sám (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 1. 2004, č. j. 2 Afs 7/2003 - 50, publ. ve Sb. NSS pod č. 161/2004, či usnesení ze dne 18. 3. 2004, č. j. 1 As 7/2004 - 47).

[21] Uvedenou kasační námitku lze klasifikovat nikoliv jako nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., ale jako námitku „*nedostatku důvodů rozhodnutí*“, která má za následek nepřezkoumatelnost rozhodnutí. Jedná se tedy o kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. V rozsudku ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003, č. 133/2004 Sb. NSS Nejvyšší správní soud uvedl, že „*nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů je založena na nedostatku důvodů skutkových, nikoliv na dílčích nedostatcích odůvodnění soudního rozhodnutí. Musí se přitom jednat o vady skutkových zjištění, o něž soud opírá své rozhodovací důvody. Za takové vady lze považovat případy, kdy soud opřel rozhodovací důvody o skutečnosti v řízení nezjišťované.*“ Nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů je dána také tehdy, pokud „*z odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu není zřejmé, jakými úvahami se soud řídil při naplňování zásady volného hodnocení důkazů či utváření závěru o skutkovém stavu, z jakého důvodu nepovažoval za důvodnou právní argumentaci stěžovatele v žalobě a proč subsumoval popsaný skutkový stav pod zvolené právní normy,*“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 – 52).

[22] Za situace, kdy z napadených správních rozhodnutí aprobovaných správním soudem vyplývá, že pro věc podstatné skutečnosti žalovaným správním orgánem nebyly náležitě zjišťovány, skutková podstata, z níž správní orgán vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. (podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 6. 2007, č. j. 4 Ads 111/2005 - 94). Stejně tak, „*pokud se krajský soud nevypořádá s námitkou žalobce týkající se rozporu v obsahu důkazů, které správní orgán pominul, je dán důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť skutkový stav vyžadoval rozsáhlé doplnění, pro něž měl krajský soud napadené rozhodnutí zrušit podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.*“ (podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 2. 2005, č. j. 3 As 20/2004 - 63). Námitku je proto nutno krom kasačního důvodu podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. klasifikovat i jako kasační námitku podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

[23] Kasační stížnosti jsou důvodné.

III.B.1 Právní úprava

[24] Městský soud v napadeném rozsudku v bodech 29 až 38 posuzoval, zda jsou v případě stěžovatelů naplněny důvody udělení mezinárodní ochrany podle § 12 písm. b), § 14 a § 14a odst. 1 a 2 zákona o azylu. Citoval napadená rozhodnutí žalovaného a odkázal na ně.

[25] Podle § 12 písm. b) zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec „*má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště*."

[26] Podle § 14a odst. 1 zákona o azylu se „*doplňková ochrana udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště*".

[27] Podle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu se za *vážnou újmu* podle tohoto zákona považuje „*mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu*".

[28] Podle § 14 zákona o azylu „*jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu*".

[29] Z výše citovaného znění zákona o azylu vyplývá, že zatímco pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu je relevantní existence *odůvodněného strachu z pronásledování*, v případě udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 1 zákona o azylu se posuzují *důvodné obavy z hrozícího skutečného nebezpečí vážné újmy* v případě návratu do země původu. *Vážná újma může* mimo jiné spočívat v *mučení nebo nelidském či ponižujícím zacházení.* Z důvodu tohoto nebezpečí vážné újmy zároveň cizinec *nemůže nebo není ochoten využít ochrany státu původu*. V případě azylu z humanitárních důvodů se posuzuje existence *okolností hodných zvláštního zřetele*.

[30] Ze samotného textu zákona se tudíž podává, že v případě *udělení azylu*, *azylu z humanitárních důvodů* i *udělení doplňkové ochrany* je nutno zkoumat skutkové okolnosti na straně cizince z odlišného úhlu pohledu odpovídajícího kritériím, která zákon ve vztahu k jednotlivým statusům ochrany stanoví jako rozhodující. Podle Nejvyššího správního soudu je tak s ohledem na tato zákonem stanovená kritéria třeba zabývat se odlišnými právními otázkami, na základě jejichž vzájemně nezávislého posouzení lze ve vztahu k témže skutkovým okolnostem dospět k odlišným úsudkům. To vyplývá i z definice doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, podle níž se jedná o institut subsidiární k institutu udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Podle bodu 33 preambule Směrnice Evropského

parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany směrnice (dále jen „kvalifikační směrnice“) je doplňková ochrana doplňkovým a dodatečným institutem k ochraně uprchlíků zakotvené v Ženevské úmluvě. Subsidiarita doplňkové ochrany vyplývá i z definice osoby, která má nárok na doplňkovou ochranu. Je jí státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti, která nesplňuje podmínky pro uznání za uprchlíka [čl. 2 písm. f) kvalifikační směrnice].

[31] Podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu je *„k udělení doplňkové ochrany třeba splnit všechny podmínky stanovené § 14a odst. 1 zákona o azylu [resp. čl. 2 písm. e) kvalifikační směrnice] kumulativně – tj., že žadatel (1) se musí nacházet mimo zemi svého původu; (2) musí mít důvodné obavy, že mu hrozí skutečné nebezpečí (reálná hrozba); (3) vážné újmy; (4) nemůže nebo není ochoten využít ochrany v zemi původu; a (5) nesmí se na něj vztahovat vylučující klauzule (Nejvyšší správní soud zde presumuje, že stěžovatelka nesplňuje podmínky pro udělení azylu),“* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 – 62).

[32] Na rozdíl od azylu, pro který je nutné zkoumat, zda žadatelům hrozí *pronásledování* ve smyslu § 2 odst. 4 zákona o azylu, v případě doplňkové ochrany se zkoumá hrozba nebezpečí v intenzitě *vážné újmy*. Základním rozdílem doplňkové ochrany a azylu je absence příčinné souvislosti mezi vážnou újmou podle § 14a odst. 2 zákona o azylu a důvody taxativně uvedenými v § 12 zákona o azylu. *Doplňková ochrana* proto počítá s dostatečně intenzivní újmou i z důvodů jiných než jsou ty, na jejichž základě lze udělit azyl.

[33] Mimoto se liší i důkazní standard, který se k oběma těmto institutům váže. Udělení azylu vyžaduje prokázání, že existuje *přiměřená pravděpodobnost*, kdežto doplňková ochrana je postavena na principu *reálného nebezpečí*. Podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu je *„přiměřená pravděpodobnost nežádoucího důsledku návratu do země původu dána tehdy, bývá-li tento důsledek v případech obdobných případu žadatele nikoli ojedinělý. Neznamená to, že pravděpodobnost, že nežádoucí důsledek nastane, musí být nutně vyšší než pravděpodobnost, že nenastane (tzn. že test ‚přiměřené pravděpodobnosti‘ představuje nižší důkazní standard než v civilních věcech) [tím méně to znamená, že v případě návratu do země původu musí být nastání nežádoucího důsledku prakticky jisté (tzn. že test ‚přiměřené pravděpodobnosti‘ představuje a fortiori i nižší důkazní standard než standard ‚nade vší pochybnost‘ v trestních věcech)], nýbrž to, že k nežádoucímu důsledku v případech obdobných případu žadatele dochází natolik často, že s ním ten, komu takový následek hrozí, musí počítat jako se vcelku běžným jevem, a nikoli jako s jevem toliko výjimečným.“* Kdežto *„‚reálným nebezpečím‘ (srov. rovněž § 14a odst. 1 zákona o azylu, jež užívá ve stejném významu slovní spojení „skutečné nebezpečí“) nutno rozumět, že ve významném procentu případů obdobných situaci stěžovatele dojde k nežádoucímu následku, takže stěžovatel má dobré důvody se domnívat, že takovýto následek může s významnou pravděpodobností postihnout i jeho* (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006 - 82).

[34] Nejvyšší správní soud dále uvádí, že *(...) test ‚reálného nebezpečí‘ je vůči stěžovateli přísnější než test ‚přiměřené pravděpodobnosti‘. Ani test ‚reálného nebezpečí‘ ale nedosahuje intenzity trestního standardu ‚nade vší pochybnost‘ ani důkazního standardu užívaného v zemích*

common law v civilních věcech (‚vyšší pravděpodobnost že ano, než že ne' [balance of probabilities]). Rozdíl mezi testem ‚reálného nebezpečí' a testem ‚přiměřené pravděpodobnosti' spočívá v tom, že důkazní standard ‚reálného nebezpečí' se blíží důkaznímu standardu užívanému v zemích common law v civilních věcech daleko více než důkazní standard ‚přiměřené pravděpodobnosti' (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006 - 82).

[35] Je proto nezbytné posuzovat splnění jednotlivých podmínek každého z institutů odděleně a dílčí závěry ve vztahu ke každé z podmínek samostatně náležitě odůvodnit.

[36] Nejvyšší správní soud nepovažuje lpění na splnění tohoto požadavku za přepjatý formalismus. Ačkoliv skutkové okolnosti mohou nasvědčovat tomu, že v případě *udělení azylu* i v případě *udělení doplňkové ochrany* lze dospět ke shodnému závěru, metodologický postup při posuzování obou institutů mezinárodní ochrany klade důraz na hodnocení skutkových zjištění z pohledu rozdílných právních kategorií, které se však liší v nepatrných nuancích. Právě na ty je nutno klást důraz a zabývat se pravou podstatou kritérií definovaných zákonem tak, aby posouzení, zda jsou jednotlivé podmínky každého z institutů naplněny, dostálo svému smyslu a účelu. Nelze totiž žadateli o mezinárodní ochranu v žádném případě upřít jeho subjektivní veřejné právo na podání žádosti a spravedlivý proces o ní vedený, jehož nedílnou součástí je i náležitě odůvodněné rozhodnutí o takové žádosti. Součástí tohoto náležitého odůvodnění je i logické zdůvodnění, jak jsou hodnoceny zjištěné skutečnosti a utvářeny závěry o nich skrze subsumpci pod jednotlivé abstraktní právní normy. Podstatou náležitého odůvodnění je tedy důraz na precizní argumentační linii při posouzení zjištěných individuálních skutkových okolností v rámci zákonných ustanovení a v rámci interpretační praxe soudů. Jen prostřednictvím náležité a přesvědčivé, nikoliv pouze povrchní a zavádějící argumentace lze legitimizovat státní azylovou politiku a jí odpovídající aplikační praxi orgánů veřejné moci a dostát v kontextu mnoha diskurzů naplnění smyslu a účelu institutu mezinárodní ochrany, které pramení z mezinárodního veřejného práva, unijního práva a uznávaného standardu ochrany lidských práv.

[37] Nejvyšší správní soud na základě níže uvedeného podrobného přezkumu napadeného rozsudku a potažmo i napadených rozhodnutí dospěl k závěru, že městský soud ani žalovaný se náležitě nezabývali otázkou, zda jsou v případě stěžovatelů a skutkových okolností, které vyšly najevo, dány *důvodné obavy z hrozícího skutečného nebezpečí vážné újmy* v případě návratu do země původu, pro které stěžovatelé *nemohli nebo nebyli ochotni využít ochrany svého státu.* Nejvyšší správní soud se tudíž se stěžovateli ztotožňuje v tom smyslu, že žalovaný a městský soud dostatečně nevzali v potaz osobní situaci stěžovatelů v zemi původu, neboť z negativních důsledků nelegální činnosti otce a ze zapletení orgánů veřejné moci v této nelegální činnosti vyplývá několik zásadních důsledků (viz níže), které při aplikaci jednotlivých institutů mezinárodní ochrany ani žalovaný, ani městský soud nezohlednili. Žalovaný tedy postupoval v rozporu s čl. 4 odst. 3 písm. c) kvalifikační směrnice, který po něm vyžaduje, aby při posouzení žádosti o mezinárodní ochranu zohlednil konkrétní postavení a osobní situaci žadatele. Městský soud tento nesprávný postup aproboval.

III.B.2 Nedostatek důvodů a absence opory ve spise

[38] Městský soud v bodě 29 napadeného rozsudku souhlasně odkázal na konkrétní pasáže napadených rozhodnutí žalovaného, a to ve vztahu k § 12 písm. b) zákona o azylu. Zároveň na ně odkázal i ve vztahu k § 14a odst. 1 a 2 téhož zákona. Tam se přitom žalovaný zejména vyslovil k nelegální činnosti otce a výhružkám, které k jeho osobě v té souvislosti směřovaly. Žalovaný dochází k závěru, že „*jestliže možnost opodstatněné obavy z pronásledování nebyla ze strany správního orgánu shledána v případě žadatelova otce, tím méně může být shledána v případě samotného žadatele* [tzn. stěžovatele c)]". Z citovaného textu vyplývá, že žalovaný se zabýval posouzením *odůvodněného strachu z pronásledování* [§ 12 písm. b) zákona o azylu] v případě stěžovatelů. Avšak není zřejmé, z čeho městský soud dospěl k závěru, že citovaný text lze vztáhnout i na posouzení existence *hrozby skutečného nebezpečí vážné újmy* [§ 14a odst. 1 a 2 zákona o azylu].

[39] V části napadených rozhodnutí, kterou městský soud cituje, žalovaný dále dovozuje, že nebylo prokázáno, že jednání státních orgánů vůči otci rodiny kvůli jeho nelegální činnosti bylo vedeno z některého z taxativně uvedených důvodů podle § 12 písm. b) zákona o azylu. Tím spíše nelze prokázat pronásledování ze strany státních orgánů na základě některého z důvodů podle § 12 písm. b) zákona o azylu ve vztahu ke stěžovatelům, jelikož ti se nelegální činnosti neúčastnili. Městský soud dále cituje z napadeného rozhodnutí (str. 6), kde žalovaný dovozuje, že jelikož otec rodiny odcestoval z České republiky zpět do Ruska, je dána neopodstatněnost obav z pronásledování stěžovatelů z důvodů otcových potíží. Je to důkaz o tom, že obavy o život prezentované panem O. se nezakládají na reálných základech a nejsou pravdivé. Ačkoliv je podle Nejvyššího správního soudu možné z výše uvedených skutečností usuzovat, zda existují v případě stěžovatelů *důvodné obavy z jejich pronásledování* [§ 12 písm. b) zákona o azylu] v důsledku nelegální činnosti otce, je nad míru pochybné tvrdit, že jelikož nejsou stěžovatelé kvůli otcově nelegální činnosti pronásledováni, „*zjevně*" to také znamená, že skutkové okolnosti vyplývající z výpovědí stěžovatelů a otce rodiny nezavdávají ani důvody k existenci *hrozby skutečného nebezpečí vážné újmy* (§ 14a odst. 1 a 2 zákona o azylu). Tuto otázku si však městský soud ani žalovaný nekladli, přičemž v důsledku toho nedostatečně odůvodnili, zda jsou splněny podmínky pro udělení doplňkové ochrany. To ilustruje i odůvodnění žalovaného a na něj odkazující napadený rozsudek. Potenciální pronásledování otce rodiny pro jeho nelegální činnost sice nemusí nutně znamenat *pronásledování* zbytku jeho rodiny, avšak situace na prvopočátku ovlivněná nelegální činností otce může pro zbytek rodiny *v případě jejich návratu* do země původu vytvářet *hrozbu skutečného nebezpečí vážné újmy* podle § 14a zákona o azylu. Ze skutečnosti, že otec rodiny se do Ruska dobrovolně vrátil, přičemž o něm zbytek rodiny nemá po určitou dobu žádné zprávy, a že stěžovatelé nikterak aktivně v jeho nelegální činnosti nefigurovali a nemají o ní žádné bližší informace, nelze dovodit, zda jim skutečné nebezpečí vážné újmy hrozí, či nikoliv.

[40] Ačkoliv žalovaný v napadeném rozhodnutí podrobněji než městský soud strukturoval odůvodnění podle ustanovení upravujících jednotlivé instituty mezinárodní ochrany, důsledně se nezabýval otázkou skutečně hrozícího nebezpečí vážné újmy. Na straně 10 an. žalovaný posuzoval, zda stěžovatel c) naplnil podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, a to zejména podle § 14a odst. 2 zákona o azylu. Uvedl, že podle blíže nespecifikované judikatury Evropského soudu pro lidská práva „*pouhá možnost špatného zacházení nemá sama o sobě za následek porušení článku 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv. Aby bylo možné pokládat trest za „ponižující" a aplikovat na něj čl. 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv, musí ponížení a pokoření, které jej provázejí, dosáhnout mimořádného*

stupně úrovně, jejíž ohodnocení závisí na souhrnu všech okolností případu.“ K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že blíže nespecifikované rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva je rozsudek ESLP ve věci Costello-Roberts proti Spojenému království (ze dne 25. 3. 1993, stížnost č. 13134/87), v němž se tento soud ovšem vyslovil ke stížnosti sedmiletého chlapce vystaveného tělesnému trestu ve škole. Jak upozorňuje i odborná literatura, odkaz na tuto judikaturu je zcela irelevantní, jelikož „výjimečným“ trestem v tomto případě byly „tři rány na zadek (přes kalhoty) gumovou podrážkou cviček“ vykonané ředitelem školy, po poradě s kolegy, bez přítomnosti třetích osob a striktně na základě interního disciplinárního řádu školy [KOSAŘ, David. Zákon o azylu: komentář. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7357-476-5, citace k § 14a]. V tomto rozhodnutí Evropský soud pro lidská práva doslova uvedl, že „*aby bylo možné pokládat trest za ponižující a aplikovat na něj čl. 3 Evropské úmluvy o lidských právech, musí ponížení a pokoření, které jej provázejí, dosáhnout mimořádného stupně závažnosti, jejíž ohodnocení závisí na souhrnu všech okolností případu,*“ vyjádřil se však takto právě v kontextu toho, že žadatelé o mezinárodní ochranu namítají obvykle hrozbu závažnější újmy. Je tomu tak i v případě stěžovatelů.

[41] Žalovaný dále na rozdíl od městského soudu zdůrazňuje nutnost zabývat se individuálními okolnostmi případu stěžovatelů. Toto pravidlo však nedostatečně důsledně na jejich situaci aplikuje. Žalovaný totiž uvedl, že „*ze skutečnosti, že v některé zemi panuje problematická situace v oblasti ochrany lidských práv, případně některých jejich aspektů, nelze rozhodně obecně vyvozovat, že veškeří obyvatelé této země jsou státními orgány země pronásledování ve smyslu zákona o azylu či mezinárodních právních předpisů z oblasti uprchlictví nebo jsou vystaveni nebezpečí vážné újmy. Každá podaná žádost o mezinárodní ochranu musí být posuzována striktně individuálně, na základě žadatelem uvedených skutečností a na pozadí informací z nezávislých a objektivních zdrojů.*“ Žalovaný tato kritéria hodnocení neaplikuje na konkrétní situaci stěžovatelů a zabývá se jejich žádostí a tvrzenými skutečnostmi pouze povšechně z pohledu národnostní diskriminace, aniž by přihlédl k tomu, zda a co právě stěžovatele od národnostní menšiny v obecné míře v Rusku znevýhodněné odlišuje. V tomto smyslu posléze pouze žalovaný obecně vyložil, že doplňkovou ochranu lze udělit „*pouze tam, kde takové nebezpečí reálně a bezprostředně po návratu do vlasti hrozí, nikoli tam, kde vůbec nastat nemusí či může nastat jedině v případě přidružení se jiných okolností nebo skutečností, které dosud nelze předjímat*.“

[42] Následně konstatoval, že stěžovatel c) neuvedl žádnou hodnověrnou skutečnost, ze které by vyplývalo, že v době pobytu byl terčem cíleného zájmu státních orgánů, z čehož by se vážná újma dala dovodit. Lze proto podle žalovaného opodstatněně předpokládat, že v případě návratu do Ruska mu ze strany státních orgánů nemůže adresně nic hrozit. Nemohlo by tak dojít k nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu. Ruské státní orgány poskytují dostatečnou ochranu. Nic otci rodiny objektivně nebrání v tom, aby se na příslušné orgány své vlasti obrátil, je-li obtěžován soukromými osobami. Stěžovateli c) tak nemůže reálně vzniknout vážná újma. Obdobně se žalovaný vyjádřil i ve vztahu ke stěžovatelce a) a b). I tyto závěry žalovaného k otázce relevance pronásledování pana O. v Rusku naznačují hodnocení zjištění skutečností izolovaně. Žalovaný totiž nezvážil, že je vysoce pravděpodobné, že do nelegální činnosti otce rodiny je zapletena veřejná moc a že otec rodiny je v souvislosti s touto nelegální činností údajně nezvěstný.

[43] Žalovaný se navíc vyjádřil ke v pořadí prvnímu rozsudku ve věci (rozsudek krajského soudu), který pro žalovaného závazně rozhodnul, že ve vztahu k nelegální činnosti otce rodiny trestní *„postih a řízení k němu vedoucí musí probíhat v souladu s právním řádem státu původu a nesmí být ve zjevném rozporu se základními zásadami trestní represe demokratického právního státu*“. K tomu žalovaný uvedl, že *„ačkoliv je zřejmé, že tuto úvahu soud vedl zejména směrem k žadatelově otci, je nutností ze strany správního orgánu upozornit, že samotný žadatel ve své vlasti nebyl z ničeho obviněn ani obžalován, nebyl vystaven žádnému trestnímu stíhání, tudíž úvahy o tom, zda bylo výše uvedené jednání vedeno zásadami demokratického právního státu, se jeví jako zcela liché. Z žadatelových výpovědí ani nikterak nevyplývá, že by nějakému trestnímu stíhání měl být vystaven po návratu do vlasti.*“ (důraz dodán) Podle žalovaného ani proti otci rodiny státní orgány v souvislosti s jeho nelegální činností nepostupovaly z důvodů podle § 12 písm. b) zákona o azylu. Proto ani v případě stěžovatele c) *„není prokázána*“ skutečnost pronásledování podle § 12 písm. b) zákona o azylu. Sám aktivně v souvislosti s nelegální činností nevystupoval, ani se jí neúčastnil. Totožnou argumentaci uvedl žalovaný i v napadených rozhodnutích ve věci stěžovatelek a) a b). Nejvyšší správní soud uvádí, že úvahy krajského soudu nejsou bezpředmětné, jak tvrdí žalovaný. Krajský soud upozorňuje na řádně vedené trestní řízení především v souvislosti s nelegální činností otce rodiny. Její následky se však stěžovatelů taktéž bezprostředně dotýkají [útok, skrývání, vyhledání stěžovatelky a) a vyhrožování, psychické potíže stěžovatelky b), útěk do zahraničí]. S ohledem na skutkové souvislosti a na to, že z povahy nelegální činnosti nelze určit, zda bylo v zájmu soukromých osob otce rodiny pronásledovat, případně v zájmu státních orgánů ho za to podle zákona trestně stíhat, nelze jednoduše uzavřít, že stěžovatelům nic nehrozí. I kdyby nebylo lze hovořit o pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu, není ještě automaticky možné vyloučit reálné nebezpečí vážné újmy stěžovatelů spočívající v mučení, nelidském či ponižujícím zacházení ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Je nutno zvážit reálnou hrozbu této vážné újmy stěžovatelů právě v důsledku případného trestního stíhání či jiného pronásledování pana O., které by podle indicií nemuselo probíhat v souladu s právním řádem a které by nemuselo být v souladu se základními zásadami trestní represe demokratického právního státu.

[44] Než městský soud v bodě 38 uzavřel, že z toho, jak posoudil splnění podmínek § 12 písm. b) zákona o azylu, je *„zjevné, že v případě žalobců nedošlo ani k naplnění důvodů udělení doplňkové ochrany ve smyslu § 14a odst. 1 a 2 písm. b) zákona o azylu*“, odkázal v bodech 36 a 37 ještě na judikaturu Nejvyššího správního soudu (usnesení ze dne 22. 2. 2017, č. j. 5 Azs 318/2016 - 20, a rozsudek ze dne 14. 9. 2005, č. j. 5 Azs 125/2005 - 46). Aniž by obecné pravidlo vyplývající z judikatury aplikoval v kontextu případu stěžovatelů, odcitoval, že doplňková ochrana je ochranou subsidiární v případě hrozící vážné újmy. Nejedná se o ochranu před jakýmkoliv negativním jevem v zemi původu. Dále připomněl, že reálným nebezpečím je nutno rozumět, že ve významném procentu případů obdobných situací stěžovatele dojde k nežádoucímu následku, takže stěžovatel má dobré důvody se domnívat, že takovýto následek může s významnou pravděpodobností postihnout i jeho (rozsudek ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006 - 82). Městský soud konstatoval, že nelze reálné nebezpečí vážné újmy v tomto smyslu ze správního spisu vyvodit. Nehodnotil však v kontextu těchto zákonných podmínek individuální skutečnosti stěžovatelů a neodůvodnil, proč nejsou tyto podmínky pro udělení doplňkové ochrany u každého z nich splněny.

[45] Na základě shora uvedeného podle Nejvyššího správního soudu nelze paušalizovat, že nejsou-li splněny podmínky pro udělení azylu pro pronásledování z důvodu rasy, pohlaví,

náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině, nehrozí stěžovatelům ani vážná újma spočívající v mučení nebo nelidském či ponižujícím zacházení nebo trestání. Shledá-li městský soud, že nejsou splněny důvody pro pronásledování z důvodů podle § 12 zákona o azylu, ještě to neznamená, že skutkové okolnosti, podle nichž otec rodiny žadatelů byl s vysokou pravděpodobností pronásledován v důsledku jeho zapletení do nelegální činnosti prorůstající do vysokých pater státní správy a politiky, nepostačují ani k naplnění kritéria skutečně hrozící vážné újmy pro udělení doplňkové ochrany. Rozdíl mezi podmínkami pro udělení azylu a doplňkové ochrany spočívá právě v tom, že u hrozby skutečného nebezpečí vážné újmy se nevyžaduje příčinná souvislost s taxativně stanovenými důvody pronásledování podle § 12 zákona o azylu. Při posouzení splnění podmínek udělení doplňkové ochrany je podle § 14a zákona o azylu nutno zvažovat veškeré zjištěné okolnosti.

III.B.3 Skutkové okolnosti v souvislostech

[46] S ohledem na výše uvedené je při posouzení otázky hrozby skutečného nebezpečí vážné újmy podle § 14a zákona o azylu nutno zkoumat skutkové okolnosti a jejich hodnověrnost v individuálním případě stěžovatelů v jejich vzájemných souvislostech, nikoliv izolovaně.

[47] Nejvyšší správní soud ve stručnosti shrnuje, že v řízení o mezinárodní ochraně je často nutno rozhodovat za situace důkazní nouze (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 2. 2008, č. j. 2 Azs 100/2007 – 64, ze dne 24. 2. 2004, č. j. 6 Azs 50/2003 – 89, a ze dne 27. 3. 2008, č. j. 4 Azs 103/2007 - 63), že jde o prospektivní rozhodování (tj. posuzuje se riziko pronásledování či vážné újmy *v budoucnu*) a že nesprávné rozhodnutí může mít pro stěžovatele obzvláště závažné důsledky. Těmto specifikům řízení o mezinárodní ochraně odpovídá i standard a rozložení důkazního břemene, jež jsou vychýleny ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, publ. pod č. 1749/2009 Sb. NSS). Povinnost tvrzení spočívá především ve sféře žadatele o azyl. Jakmile uvádí jakékoliv skutečnosti svědčící o tom, že došlo, nebo že by potenciálně mohlo dojít, k zásahu do jeho lidských práv, který by byl azylově relevantní, pak je třeba se tvrzeními detailně zabývat a žadatelem uváděné skutečnosti konfrontovat se zjištěními týkajícími se situace v zemi původu žadatele (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 3. 2008, č. j. 4 Azs 103/2007 - 63 či ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 – 70). Už v průběhu pohovoru je žalovaný povinen vhodně kladenými otázkami zjistit, zdali žadatelem tvrzené skutečnosti jsou relevantní pro udělení azylu či doplňkové ochrany a tvrzení žadatele podle toho klasifikovat. Z toho rovněž vyplývá, že by se žalovaný měl v průběhu pohovoru zdržet sugestivních a kapciózních otázek. Břemeno důkazní je již výrazněji rozloženo mezi žadatele o mezinárodní ochranu a žalovaného. Prokazovat jednotlivá fakta je povinen primárně žadatel, nicméně žalovaný je povinen zajistit k dané žádosti o mezinárodní ochranu maximální možné množství důkazů, a to jak těch, které vyvracejí tvrzení žadatele, tak těch, co je podporují (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 8. 2005, č. j. 4 Azs 467/2004 - 89, publ. pod č. 1095/2007 Sb. NSS). V mnoha případech však musí žalovaný rozhodovat za důkazní nouze, tj. tehdy, když není ani žadatel ani žalovaný schopen doložit či vyvrátit určitou skutečnost či tvrzení žádným přesvědčivým důkazem. V takových případech zůstává jediným důkazním prostředkem výpověď žadatele a klíčovým faktorem se stává posouzení celkové věrohodnosti žadatele a posouzení pravděpodobnosti, zda k události opravdu došlo podle výpovědi žadatele (viz rozsudek

Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 – 70). Ohledně věrohodnosti tvrzení žadatele o azyl Nejvyšší správní soud odkazuje rovněž na svůj rozsudek ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 – 57, v němž uvádí, že „*... není povinností žadatele o azyl, aby pronásledování své osoby prokazoval jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpovědí. Je naopak povinností správního orgánu, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědí žadatele o azyl vyvracejí či zpochybňují*“. Pokud se tedy žadatel o mezinárodní ochranu po celou dobu řízení ve věci mezinárodní ochrany drží jedné dějové linie, jeho výpovědi lze i přes drobné nesrovnalosti označit za konzistentní a za souladné s dostupnými informacemi o zemi původu, pak je třeba z takové výpovědi vycházet (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 7. 2008, č. j. 2 Azs 49/2008 – 83 nebo rozsudek ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 – 70). V rozsudku ze dne 27. 3. 2008, č. j. 4 Azs 103/2007 - 63, pak Nejvyšší správní soud dodal: „*Zásada tzv. materiální pravdy má v řízení o udělení azylu svá specifika spočívající v pravidelné nedostatečnosti důkazů prokazujících věrohodnost žadatelových tvrzení. Je však na správním orgánu, aby prokázal či vyvrátil pravdivost žadatelových tvrzení, a to buď zcela nevyvratitelně zjištěním přesných okolností vážících se na stěžovatelova tvrzení, anebo alespoň s takovou mírou pravděpodobnosti, která nevyvolává zásadní pochybnosti o správnosti úsudku správního orgánu.*“ (obdobně např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2004, č. j. 6 Azs 50/2003 - 89). Specifikem azylového řízení je rovněž zásada, že při splnění daných podmínek se uplatňuje pravidlo „v případě pochybností ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu“ (*„benefit of doubt“*). Tento závěr potvrdil i Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 24. 2. 2004, č. j. 6 Azs 50/2003 – 89, v němž uvedl, že „*jsou-li dány skutečnosti, na základě nichž lze předpokládat, že k porušení základních lidských práv a svobod žadatele o azyl došlo, nebo mohlo by s ohledem na postavení žadatele ve společnosti, s přihlédnutím k jeho přesvědčení, názorům, chování atd., dojít, a správní orgán nemá dostatek důkazů o tom, že tomu tak nebylo či nemohlo by v budoucnu být, pak tyto skutečnosti musí správní orgán v situaci důkazní nouze zohlednit, a to ve prospěch žadatele o azyl.*“

[48] Tyto závěry se odvíjí od zákonné úpravy. Pokud jde však o úpravu důkazního břemene v zákoně o azylu, ta je velmi skromná. Ustanovení § 49a tohoto zákona pouze stanoví, že „*žadatel o udělení mezinárodní ochrany je povinen v průběhu řízení poskytovat ministerstvu nezbytnou součinnost a uvádět pravdivé a úplné informace nezbytné pro zjištění podkladů pro vydání rozhodnutí*“. Za těchto okolností je nutné § 49a zákona o azylu vykládat eurokonformně s kvalifikační směrnicí.

[49] Článek 4 kvalifikační směrnice upravuje posuzování skutečností a okolností. Zejména je podle odstavce 1 „*povinností členského státu posoudit významné náležitosti žádosti ve spolupráci se žadatelem*.“

[50] Podle odstavce 3 téhož ustanovení „*posouzení žádosti o mezinárodní ochranu se provádí jednotlivě a jsou při něm zohledněny a) všechny významné skutečnosti týkající se země původu v době rozhodování o žádosti, včetně právních předpisů země původu a způsobu jejich uplatňování;*“ a dále „*b) významná prohlášení a dokumenty předložené žadatelem, včetně informací o tom, zda žadatel byl nebo by mohl být pronásledován nebo zda utrpěl nebo by mohl utrpět vážnou újmu*;“ Podle odstavce 3 písm. c) téhož ustanovení jsou při posuzování skutečností a okolností dále zohledněny „*konkrétní postavení a osobní situace žadatele, včetně takových faktorů jako jsou původ, pohlaví a věk, aby na základě osobní situace žadatele bylo možno posoudit, zda by jednání, kterým žadatel byl nebo mohl být vystaven, mohla být považována za pronásledování nebo*

vážnou újmu;“ a dále podle písm. „*d) skutečnost, zda žadatel po opuštění země původu vyvíjel činnost, jejímž jediným nebo hlavním účelem bylo vytvoření nezbytných podmínek pro požádání o mezinárodní ochranu, aby bylo možno posoudit, zda by tato činnost vystavila žadatele pronásledování nebo vážné újmě, kdyby se do uvedené země vrátil; e) skutečnost, zda by od žadatele bylo možné rozumně očekávat, že by využil ochrany jiné země, ve které mohl požádat o občanství.*“

[51] Podle odst. 4 téhož ustanovení „*skutečnost, že žadatel již byl pronásledován nebo utrpěl vážnou újmu nebo byl vystaven přímým hrozbám pronásledování nebo způsobení vážné újmy, je závažným ukazatelem odůvodněnosti obav žadatele z pronásledování nebo reálného nebezpečí utrpění vážné újmy, neexistují-li závažné důvody domnívat se, že pronásledování nebo způsobení vážné újmy se již nebude opakovat.*“

[52] Odstavec 5 téhož ustanovení říká, že „*uplatňují-li členské státy zásadu, podle které je povinností žadatele, aby žádost o mezinárodní ochranu zdůvodnil, a nejsou-li jednotlivá prohlášení žadatele doložena písemnými nebo jinými doklady, nevyžadují tato prohlášení důkazy při splnění těchto podmínek: a) žadatel vynaložil skutečné úsilí, aby svou žádost odůvodnil; b) žadatel předložil všechny náležitosti, které měl k dispozici, a podal uspokojivé vysvětlení ohledně jiných chybějících náležitostí; c) prohlášení žadatele byla shledána souvislými a hodnověrnými a nejsou v rozporu s dostupnými zvláštními i obecnými informacemi o případu žadatele; d) žadatel požádal o mezinárodní ochranu v nejkratší možné době, ledaže může prokázat dobrý důvod, proč tak neučinil, a dále e) byla zjištěna celková hodnověrnost žadatele.*“ (důraz dodán)

[53] Nejvyšší správní soud je toho názoru, že výše popsaný důkazní standard „reálného nebezpečí“ se aplikuje nejen v rámci celkové úvahy o pravděpodobnosti vážné újmy, ale nutně i na posouzení věrohodnosti jednotlivých dílčích tvrzení žadatele o azyl, která jsou posléze podkladem této celkové úvahy [souladně *R v. Secretary of State for the Home Department, ex p Sivakumaran* [1988] Imm AR 147, *Kaja* [1995] Imm AR 1, *Karanakaran v. Secretary of State for the Home Department* [2000] Imm AR 271 a *Yildirim* [2002] UKIAT 02813 (vše Spojené království); *Minister for Immigration and Ethnic Affairs v Wu Shan Liang* (1996) 185 CLR 259 a *Rajalingam* [1999] FCA 179 (Austrálie); BVerwG 9 C 91/89 (Německo)].

[54] Nejvyšší správní soud proto městskému soudu a žalovanému vytýká, že nevzali v kontextu posouzení potenciálně hrozící vážné újmy spočívající v mučení, nelidském či ponižujícím zacházení v potaz veškeré okolnosti případu stěžovatelů. Zejména se ve vzájemných souvislostech nezabývali negativními důsledky nelegální činnosti otce rodiny na stěžovatele a zapletením orgánů veřejné moci v této nelegální činnosti (jež se může odrazit v ochotě dodržovat pravidla spravedlivého procesu a zajistit ochranu svědka propojení nelegální činnosti se státní mocí).

[55] Nejvyšší správní soud shledal, že se městský soud ani žalovaný nezabývali otázkou, co může takto specifická okolnost nelegální činnosti otce znamenat pro naplnění podmínek udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, zejména také pro možnost a ochotu domovského státu zajistit ochranu bezpečí stěžovatelů. Městský soud i žalovaný se zabývali tvrzeními stěžovatelů izolovaně, nikoliv v souvislosti s vysoce pravděpodobnými skutkovými okolnostmi uvedenými ve výpovědi otce rodiny. Právě ty přitom tvoří v

individuálním případě stěžovatelů *odlišující prvek*, který je specifikem oproti jiným případům, v nichž cizinci tvrdí, že jsou jako příslušníci národnostní menšiny cílem diskriminačního jednání, nebo že se nemohou domoci ochrany svých práv u orgánů veřejné moci, nebo že trpí závažnými zdravotními problémy, jejichž léčba není v domovském státě dostupná či dostatečně kvalitní. Pokud je žadatel o mezinárodní ochranu „vyčleněn" (*singled-out*) ze skupiny (např. národnostní menšiny či sociální skupiny), k níž existuje v zemi původu všeobecná intolerance a negativní projevy okolí nedosahující natolik intenzivní míry, že by se daly považovat za pronásledování, a proto příslušnost k této skupině nelze samu o sobě považovat za potenciálně azylově relevantní, a tedy k aspektu příslušnosti k menšině se přidružuje další okolnost potenciálně relevantní pro institut mezinárodní ochrany, žalovaný je povinen k této „vyčleňující" skutečnosti přihlédnout a zaměřit se na to, zda-li u takového žadatele neexistuje pravděpodobnost pronásledování (oproti ostatním příslušníkům takové menšiny) právě z důvodu daných specifických okolností. Jakýkoliv jiný závěr by byl opět v rozporu s čl. 4 odst. 3 písm. c) kvalifikační směrnice, který vyžaduje, aby při posouzení žádosti o mezinárodní ochranu bylo zohledněno „*konkrétní postavení a osobní situace žadatele, včetně takových faktorů, jako jsou původ, pohlaví a věk, aby na základě osobní situace žadatele bylo možno posoudit, zda by jednání, kterým žadatel byl nebo mohl být vystaven, mohla být považována za pronásledování nebo vážnou újmu*" (důraz doplněn) i s judikaturou Evropského soudu pro lidská práva (N. proti Finsku, rozsudek ze dne 26. 7. 2005, stížnost č. 38885/02, § 164).

[56] Co se týče ochrany před negativními důsledky zapojení otce rodiny do nelegální činnosti, městský soud ani žalovaný nevzali v potaz výpověď stěžovatelů, že orgány veřejné moci jsou v tomto případě přímo zapleteny do nelegální činnosti a neidentifikovatelně propojeny se soukromými osobami, které se pravděpodobně snaží otce pronásledovat, jelikož je v souvislosti s nelegální činností důležitým svědkem. Ačkoliv otec rodiny do protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany přesně popisoval, jak celé velmi lukrativní provozování nelegálních heren, do něhož byly zapleteny orgány veřejné moci, fungovalo, městský soud ani žalovaný nezohlednili, že právě tato skutečnost může být objektivním důvodem, proč se stěžovatelé nemohli domoci efektivní ochrany, nebo se o to ani po předchozích zkušenostech nepokusili. Pro ilustraci otec rodiny přímo při pohovoru ke své žádosti o mezinárodní ochranu uvedl, že vykonával stavební práce pro podnikatele, jimž patřilo asi 78 % všech heren v Moskvě. Jejich provoz byl v důsledku legislativních změn z roku 2006 nelegální. Ty však nadále fungovaly. V případě kontrol dostávali zprávy a veškeré stroje odváželi. V roce 2009 byly všechny herny zavřeny. Po několika měsících se ovšem herny opět otevřely na základě „tichého" souhlasu státních orgánů, které jim poskytovaly tzv. střechu. Herny fungovaly skrytě ve stavebně upravených květinářstvích. Všichni však o hernách věděli, zejména státní orgány – policie, místní úřady, prokuratura. Všichni z provozu měli svůj podíl. Podnikatelé se v roce 2010 začali zabývat legální činností. Jelikož však úředníci přišli o své úplatky, sami se obrátili na I. N., aby znovu otevřeli herny. Obrátil se na něj přímo sám hlavní prokurátor moskevské oblasti, jehož označil jménem A. M. (pochybnosti o správnosti hláskování), aby opět začali provozovat asi 26 heren a N. byl hlavním manažerem. Do nelegální činnosti byl zapojen i syn generálního prokurátora Ruské federace označený jménem, pro něhož stavěl pan O. skrytý sejf. Upláceli úředníky z městského úřadu např. formou dovolených. V listopadu 2010 však začaly kontroly vyšetřovacího oddělení podléhajícího Medvěděvovi. Mezi nimi i Piskarev, zástupce předsedy vyšetřovacího výboru ruské federace (SKR) Bastrikina, který se nedal podplatit. Urjumov, člen vyšetřovací komise, jim však poskytoval informace, kdy budou kontroly probíhat. Vše

včas proto vyklízeli. Otce rodiny však vyšetřovací výbor při kontrole odhalil, jelikož pro N. postavil skrytou místnost – hernu v nákupním centru s tajnými vchody. Na začátku března 2011 se totiž zřejmě nespokojený úředník a hráč obrátil na vyšetřovací komisi, která prohledala nákupní centrum se psy, a skrytou hernu odhalili. Na jednom ze stavebních materiálů skryté místnosti našli označení zakázky a firmu, z níž materiál pocházel. Ta vyšetřovací komisi sdělila, že materiál kupoval pan O. V půlce března 2011 pak došlo k útoku skinheadů na otce a na stěžovatele c) na dvoře jejich domu. Sanitkou ho odvezli do nemocnice, kde ačkoliv měl bolesti, provedli pouze rentgen a poslali ho na obvodní policii 136. obvod, kde se k němu chovali hrubě. Znal náčelníka oddělení pro boj s organizovaným zločinem (OBOP) oblasti Južnočertanovské, Sergejeva Černova. Zavřeli ho do cely, kde ztratil po nějaké době vědomí a byl odvezen znovu do nemocnice. Dostal zprávu, že skinheadi se mu budou chtít pomstít. Dne 15. nebo 16. června ho již „na útěku" navštívil velitel ochranky z heren, V. P., bývalý plukovník FSB, vysvětlil mu, že byl odhalen stavební materiál a že musí do rána zmizet, jinak ho on sám bude muset zlikvidovat, aby se nedostal do rukou policie a nesvědčil. Pochopil, že útok skinheadů byl na objednávku. Ve své výpovědi dále uváděl další konkrétní jména svých přátel a známých, kteří mu pomáhali se skrývat (*Protokol o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 9. 7. 2012, správní spis vedený žalovaným ve věci žádosti o mezinárodní ochranu číslo L009256 – A. O., č.l. 36 – 41*). Správní spis obsahuje i fotografie otce a manžela stěžovatelů po útoku. Správní spis ve věci žádosti otce o mezinárodní ochranu byl součástí spisového materiálu v řízení vedeném jak žalovaným, tak městským soudem, jelikož původně za stěžovatelku b) žádal o mezinárodní ochranu otec rodiny.

[57] Podle Nejvyššího správního soudu musí shora uvedené okolnosti být váženy i v kontextu možnosti a ochoty stěžovatelů obrátit se o pomoc na státní orgány. V napadeném rozsudku (bod 32) městský soud odkazuje na ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu (usnesení ze dne 13. 9. 2017, č. j. 7 Azs 284/2017 - 20) a poukazuje na to, že stěžovatelé se neobrátili na vnitrostátní orgány se žádostí o pomoc. Pokud tedy měli odůvodněné obavy z pronásledování soukromými osobami, je podle městského soudu pro posouzení odůvodněného strachu z pronásledování podle § 12 písm. b) zákona o azylu třeba zvážit, zda se pokusili využít ochrany vnitrostátních orgánů v zemi původu. Městský soud uvádí, že v tom kontextu je třeba dále zvážit neschopnost či nečinnost státních orgánů zajistit účinnou pomoc či posoudit konkrétní důvody, pro které jim byla pomoc odepřena. V bodě 33 napadeného rozsudku městský soud dodává, že zapletení významných, vlivných osob do nelegální činnosti nic nesvědčí o neúčinnosti snahy zajistit stěžovatelům bezpečnost za pomoci vnitrostátních orgánů. Výslovně uvádí, že stěžovatelům nic objektivně nebránilo v tom, aby se o pomoc na příslušné orgány obrátili. Neměli ani žádný důvod domnívat se, že by v jejich prospěch státní orgány nezakročily. Městský soud s odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu zdůraznil, že Rusko je členský stát OSN a Rady Evropy, a proto lze v tomto ohledu očekávat určitý standard ochrany lidských práv. Městský soud dále uvádí, že se ztotožnil s posouzením, že nelegální činnost logicky vyvolává nežádoucí účinky, přičemž cílem zájmu v té souvislosti nebyli stěžovatelé, nýbrž pouze otec rodiny. Jeho osud není relevantní pro posouzení žádosti stěžovatelů a není ani relevantní, zda o jeho činnosti měli nějaké informace. Doplňková ochrana není ochranou před jakýmkoliv negativním jevem v zemi původu, ale před reálným nebezpečím jakožto nežádoucím následkem, který může s významnou pravděpodobností postihnout i stěžovatele.

[58] K tomu Nejvyšší správní soud poznamenává, že jelikož žalovaný ani městský soud (nesprávně) nepovažovali situaci otce rodiny za relevantní okolnost pro situaci stěžovatelů, vůbec se nezabývali specifickým postavením z toho vyplývajícím ve vztahu ke standardu vnitrostátní ochrany a reálného nebezpečí vážné újmy. Podle Nejvyššího správního soudu je povinnost pokusit se vyhledat ochranu před pronásledováním či vážnou újmou (resp. vyčerpat dostupné prostředky ochrany) nejprve v zemi původu nutné v případě pronásledování ze strany státu (resp. osob státem podporovaných) posuzovat odlišně od případů pronásledování nebo vážné újmy způsobených nestátními subjekty. Je totiž také nutné obzvláště obezřetně zvažovat, zdali výše instančně postavené orgány či jiní poskytovatelé ochrany jsou schopni a ochotni poskytnout účinnou ochranu ve smyslu čl. 7 odst. 2 kvalifikační směrnice. Pokud tomu tak není, tak nelze po stěžovateli požadovat, aby se na tyto orgány obracel (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, publ. pod č. 1749/2009 Sb. NSS). Žalovaný musí posoudit, zda stát je v tomto kontextu schopen učinit kroky na ochranu stěžovatelů.

[59] Žalovaný se nezabýval výpovědí otce při posuzování situace stěžovatelů, ačkoliv ji měl k dispozici. Otec rodiny sice již do Ruska odcestoval, ale žalovaný ani městský soud se nezabývali otázkou, zda v kontextu otcových problémů stěžovatelům osobně hrozí skutečné nebezpečí vážné újmy, a to i přesto, že otec rodiny je dlouhodobě nekontaktní a nikdo, ani rodina v Rusku ani v Arménii, o něm podle všeho nemá bližší informace. Nejvyšší správní soud se ztotožňuje se závěrem žalovaného a městského soudu, že negativní důsledky nelegální činnosti jdou k tíži otce stěžovatelů. Z jeho výpovědi však vyplývá, že negativním důsledkem zde není pouze jeho vlastní trestní stíhání, ale navazující problémy, pro které se dle jeho tvrzení byli nuceni s rodinou dát na útěk. I když se otec rodiny podle svých slov podílel na nelegální činnosti, neznamená to, že by jeho osoba nebo jeho rodina měly být vystaveny výhrůžkám či útokům, nebo že by jim všem neměla být poskytnuta účinná ochrana ze strany domovského státu. Podstatnou okolností však v této věci je, že nedůvěra v samotné státní instituce (policie, prokuraturu) pramení z toho, že dle otcových konkrétních ničím nezpochybněných výpovědí, které se jeví s vysokou mírou pravděpodobnosti jako pravdivé, byly tyto státní instituce taktéž zapojeny do nelegální činnosti, na níž se podílel. Stěžovatelka a) uváděla, že ochrany bylo možné se dovolat jen skrze soukromou bezpečnostní agenturu, která jim pomoc odmítla.

[60] Žalovaný v napadených rozhodnutích (str. 12 a 10) při posouzení splnění podmínek podle § 14a zákona o azylu uvedl, že výpovědi stěžovatelů nejsou hodnověrné. Neodůvodnil však, na základě čeho k tomuto závěru dospěl. Nevyjádřil se v tomto kontextu ani k výpovědi otce rodiny.

[61] Vzhledem k obsahu výpovědi otce nelze bez dalšího dovozovat, že jeho odjezd do Ruska znamená, že skutečné nebezpečí vážné újmy „pominulo“ a nikterak stěžovatelům nehrozí. Městský soud v tomto smyslu jako nadbytečné nepřipustil dokazování ohledně skončení vyšetřování kauzy kasínové mafie, o jejichž konkrétních aktérech otec rodiny podrobně vypovídal. Z okolnosti, že stěžovatelé nemají podrobné informace o otcově nelegální činnosti, nelze však jednoduše dovodit, že pro ně nemůže jeho někdejší nelegální činnost spolu s jejími důsledky znamenat reálnou hrozbu vážné újmy. O to víc v kontextu otcovy nezvěstnosti. Žalovaný ani městský soud nevzali v potaz, že žalobkyně a) (matka) se dožadovala, aby se žalovaný či městský soud pokusili zjistit, zda je otec rodiny naživu,

pohřešovaný, či uvězněn, jelikož byla přesvědčena, že na rozdíl od ní k tomu žalovaný i městský soud mají nástroje.

[62] Žalovaný ani městský soud nezjišťovali v této souvislosti žádné objektivní informace o stavu propojení veřejné moci s korupční a jinou závažnou nelegální činností a možností se v takové situaci dovolat ochrany ze strany státu. Nezjišťovali žádné informace o okolnostech legislativních změn provozu kasín či výsledků vyšetřování konkrétních osob, které otec rodiny zmiňoval. Žalovaný ani městský soud tak nebyli s to na základě jimi získaných informací vyvrátit tvrzení stěžovatelů, a to i v kontextu výpovědi otce. Nebyli ani schopni posoudit, zda stěžovatelům v této souvislosti hrozí reálné nebezpečí jakožto nežádoucí následek, který je může s významnou pravděpodobností postihnout.

[63] Obecně lze říci, že jistý standard ochrany lidských práv lze v Rusku jistě očekávat, nicméně za konkrétních okolností existujících na straně stěžovatelů (tj. nelegální činnost otce rodiny, do níž byli zapojeni představitelé orgánů veřejné moci), nelze takto jednoduše a paušálně na předpoklad dodržování lidských práv i v jejich případě odkázat.

[64] Jelikož žalovaný ani městský soud (nesprávně) nepovažovali situaci otce rodiny za relevantní okolnost pro situaci stěžovatelů, vůbec se nezabývali specifickým postavením z toho vyplývajícím ve vztahu ke standardu vnitrostátní ochrany a reálného nebezpečí vážné újmy. Je tedy na žalovaném, aby vzhledem k dostupným informacím o zemi původu posoudil, zdali stěžovatelé nejsou vystaveni reálnému nebezpečí špatného zacházení ze strany jak soukromých osob, tak orgánů veřejné moci, které v tomto případě nelze jednoznačně odlišit, jelikož podle tvrzení pana O. tyto byly zapleteny do nelegální činnosti, pro kterou ho údajně pronásledovaly. Žalovaný je povinen posoudit reálné nebezpečí vážné újmy i v kontextu toho, zda je otec rodiny nezvěstný, zda existují dostupné informace ohledně jím tvrzené nelegální činnosti, do níž byly zapojeny soukromé i veřejné osoby, jaká je v Rusku situace ochrany svědků a jejich rodin, co je známo o propojení organizovaného zločinu se státními orgány, zda je stíháno korupční jednání státních úředníků a jak jsou dodržována lidská práva právě v rámci kontroverzních či citlivých trestních řízení, v nichž figurují vysoce postavení úředníci svázaní s politickým režimem. Žalovaný musí posoudit, zda je stát v tomto kontextu schopen učinit účinné kroky na ochranu stěžovatelů.

[65] Nejvyšší správní soud shrnuje, že městský soud nesprávně posoudil otázku, zda jsou dány důvodné obavy, že pokud by byli stěžovatelé vráceni do vlasti, hrozilo by jim skutečné nebezpečí vážné újmy a že nemohou nebo nejsou ochotni z důvodu takového nebezpečí využít ochrany svého státu (§ 14a odst. 1 zákona o azylu).

III.B.4 Národnostní důvody

[66] V bodech 32 až 33 napadeného rozsudku se městský soud vyslovil i k otázce pronásledování z národnostních důvodů podle § 12 písm. b) zákona o azylu. Podle městského soudu lze v Rusku podle jeho mezinárodních závazků předpokládat určitý standard

dodržování základních práv a svobod. Městský soud souhlasí se žalovaným, že podle zpráv o situaci v zemi není arménská národnost důvodem k perzekuci osob této národnosti a s protiprávním jednáním orgánů veřejné moci, zejména policie, se v Rusku setkávají všichni obyvatelé bez ohledu na svou národnost. Podle městského soudu v bodě 33 napadeného rozsudku, jakož i odůvodnění v rozhodnutích žalovaného stěžovatelům „*nic objektivně nebrání v tom, aby se obrátili o pomoc na příslušné orgány své vlasti*". V napadeném rozhodnutí se v rámci § 12 písm. b) zákona o azylu žalovaný zabýval potížemi stěžovatele c) spojenými s jeho arménskou národností. Žalovaný však uzavřel, že opodstatněná obava z pronásledování v případě stěžovatele c) není dána. Obdobně formulovaný závěr a jeho odůvodnění žalovaný uvádí i v napadeném rozhodnutí ohledně stěžovatelky b).

[67] K otázce pronásledování stěžovatelů z národnostních důvodů Nejvyšší správní soud uvádí, že obdobné projevy k odlišnostem člověka, o kterých vypověděli stěžovatelé, existují ve všech lidských společenstvích a ve všech zemích světa. Do této míry se tedy ztotožňuje s odůvodněním městského soudu, že reálná míra xenofobie k Arménům v ruské společnosti se neliší od přístupu k ostatním kavkazským národnostem. Ústrky vůči příslušníkům národnostních menšin jsou v Moskvě na denním pořádku, což vyplývá i z výpovědí stěžovatelů. Korupční a nezákonné jednání policie se týká všech ruských občanů. Žalovaný i městský soud správně vzali v potaz, že projevy rasistické propagandy a podněcování etnické nenávisti jsou soudy odsuzovány a existuje snaha ruských státních orgánů je potírat. Pokud nebyli stěžovatelé spokojení s řešením svých stížností, měli se obrátit na nadřízené orgány.

[68] V případě stěžovatele c) žalovaný i městský soud dospěli ke správnému závěru, že skutečnosti vyplývající ze správního spisu, pokud jde o národnostní důvody, nedosahují intenzity pronásledování podle § 12 písm. b) zákona o azylu ani hrozby skutečného nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a zákona o azylu.

[69] Avšak Nejvyšší správní soud považuje za nutné dodat, že odmítnutí příslušnosti k národnostní menšině jako důvodu relevantního pro udělení mezinárodní ochrany nelze vydedukovat pouze z formálního přistoupení Ruska k mezinárodním závazkům o ochraně základních práv a svobod. Nelze tak učinit ani na základě konstatování jisté úrovně standardu ochrany základních práv, nýbrž je třeba dbát konkrétních okolností vyplývajících z tvrzení stěžovatelů v jejich individuálním případě.

[70] Jako zavádějící lze žalovanému i městskému soudu vytknout i tvrzení vyplývající z jejich odůvodnění, že stěžovatel c) ústrky z národnostních důvodů zmínil až v rámci druhého pohovoru k jeho žádosti, přičemž poprvé naopak vypověděl, že do odjezdu do České republiky žil spokojený život. Ze spisového materiálu vyplývá, že stěžovatel c) sice při prvním pohovoru v bezprostřední souvislosti s probíraným tématem nelegální činnosti otce obecně uvedl, že do doby útoku žila rodina spokojený život. Stěžovatelka a) však nezávisle na něm hned při prvním rozhovoru tvrdila, že děti měly problémy v souvislosti s jejich arménskou národností. Žalovaný však dále nezjišťoval v souvislosti s těmito tvrzeními další okolnosti a v napadeném rozhodnutí je označil za rozpor. Žalovaný měl povinnost posuzovat výpovědi rodiny i ve vzájemném kontextu, a pokud mu byly známy okolnosti relevantní pro mezinárodní ochranu z výpovědi jednoho člena rodiny, měl je předestřít v rozhovoru s druhým a poskytnout příležitost je potvrdit, vyvrátit nebo rozvést. Uvedené však nemá vliv na závěr, že u stěžovatelů b) a c) nebyl důvod pro udělení mezinárodní ochrany z důvodu pronásledování pro jejich arménskou národnost.

III.B.5 Další okolnosti

[71] Nejvyšší správní soud podotýká, že jak již bylo zmíněno, o věci již rozhodoval dříve krajský soud. Svým rozsudkem prvotní rozhodnutí žalovaného zrušil, přičemž jeho argumentace směřovala k obdobným závěrům jako shora uvedené odůvodnění Nejvyššího správního soudu. Žalovaný byl právním názorem krajského soudu vázán dle § 78 odst. 5 s. ř. s. Když o věci rozhodl znovu, vzdálil se od podstaty rozsudku krajského soudu a závazné právní posouzení reflektoval spíše formálně. Žalovaný dokonce neváhal označit závěry krajského soudu o tom, že je nutno zvážit, zda bylo „stíhání" pana O. vedeno zásadami demokratického právního státu, jako „zcela liché". Městský soud pak napadeným rozsudkem žalobu stěžovatelů zamítl, ačkoliv byl žalovaný rozsudkem krajského soudu vázán a žalobci namítali, že žalovaný rozsudek krajského soudu následoval jen formálně. Městský soud v bodě 44 napadeného rozsudku ve vztahu k rozsudku krajského soudu obecně uvedl, že krajský soud zrušil v pořadí prvá rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost, přičemž napadená rozhodnutí, která jsou předmětem přezkumu nyní, jsou přezkoumatelná a vyplývá z nich, jaké důvody žalovaného vedly k neudělení mezinárodní ochrany žalobcům. Městský soud pouze konstatoval, že žalovaný zjistil stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. K poznámkám žalovaného o nesprávnosti názoru krajského soudu se městský soud nikterak nevyjádřil. V tomto případě došlo ke změně místní příslušnosti krajského soudu, což bohužel vedlo k jistému posunu v nahlížení na případ stěžovatelů a pravděpodobně přineslo i menší míru přísnosti (tj. shovívavější přístup) k hodnocení, nakolik byly dodrženy závazné pokyny Krajského soudu v Praze. Jde o jev velmi nežádoucí, nicméně přímo se jím Nejvyšší správní soud v podrobnostech nemohl zabývat, neboť pro to nenalezl oporu v obsahu kasační stížnosti.

[72] Závěrem Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že nelze přehlédnout, že se příběh stěžovatelů podstatně liší od důvodů, které jsou obvykle (v mnoha případech) uváděny žadateli - různými příslušníky jakýchkoliv menšin. Projednávaný případ je specifický hned v několika aspektech: (1) otec rodiny byl zapleten do závažné, rozsáhlé, organizované a lukrativní nelegální činnosti; (2) na této nelegální činnosti se podíleli podle dosud nezpochybněných tvrzení i vysoce postavení představitelé státní moci; (3) v souvislosti s nelegální činností byl otec rodiny napaden a zraněn na dvoře svého domu v přítomnosti stěžovatele c), přičemž jeho následky bezprostředně poté viděly stěžovatelky a) a b); (4) stěžovatelé se museli ukrývat na různých místech v Rusku; (5) stěžovatelku a) „pronásledovatelé" vypátrali a zastrašovali skrze ni otce rodiny; (6) otec rodiny je po odjezdu zpět do Arménie a následně do Ruska po dlouhou dobu nekontaktní, ačkoliv prohlásil, že se vrátí a jeho jednání bylo celá léta zjevně vedeno snahou se o rodinu postarat a zajistit své ženě a dětem bezpečí.

[73] Tyto rozhodující skutečnosti odlišují případ stěžovatelů od kauz dosud projednávaných Nejvyšším správním soudem. Žalovaný a městský soud v souvislosti s nimi dále nezjišťovali skutečný stav věci tak, aby o něm nebyly pochybnosti, ačkoliv to stěžovatelka a) přímo navrhovala. Zároveň některé podstatné skutečnosti zcela odmítli zohlednit, ačkoliv by mohly být pro výsledek řízení o žádostech stěžovatelů relevantní. Je nyní na žalovaném, aby na základě řádných zjištění a jejich hodnocení, v kontextu více než pravděpodobné výpovědi otce rodiny zapleteného do nelegální činnosti prorůstající do

vysokých pater státní správy a politiky, dospěl k novému posouzení, zda stěžovatelům hrozí skutečné nebezpečí vážné újmy v případě jejich návratu. Své závěry musí odůvodnit a opřít o dostatek skutkových důvodů. Tímto rozsudkem Nejvyšší správní soud v žádném případě nepředjímá výsledek správního řízení, který může vyznít jak ve prospěch, tak v neprospěch žádosti stěžovatelů. Je však nezbytné, aby se žalovaný se závažnými tvrzeními, která se jeví jako věrohodná, ve vzájemných souvislostech z hlediska relevantních zákonných ustanovení řádně vypořádal.

IV. Závěr a náklady řízení

[74] Nejvyšší správní soud dospěl k následujícím závěrům. Za prvé, žalovaný i městský soud nesprávně posoudili otázku, zdali byla situace otce rodiny relevantní okolností pro situaci stěžovatelů. Za druhé, v důsledku tohoto pochybení žalovaný ani městský soud při posouzení žádosti o mezinárodní ochranu stěžovatelů dostatečně nevzali v potaz jejich osobní situaci v zemi původu. Žalovaný ani městský soud zejména neposoudili, zda stěžovatelům nehrozí v případě návratu skutečné nebezpečí vážné újmy a zda se lze účinně domáhat ochrany státu původu. Za třetí, žalovaný i městský soud rovněž pochybili v tom, že nevzali v úvahu veškeré zjištěné skutečnosti ve vzájemné souvislosti. Na základě uvedeného Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnosti důvodnými a v souladu s větou první před středníkem § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil výroky I., II. a III. napadeného rozsudku městského soudu. Vzhledem k tomu, že vytýkané vady nejsou odstranitelné v řízení před městským soudem, zrušil Nejvyšší správní soud současně i napadená rozhodnutí žalovaného ohledně všech stěžovatelů a věc mu vrátil k dalšímu řízení dle § 110 odst. 2 písm. a) a § 78 odst. 3 a 4 s. ř. s. Žalovaný je vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 a § 78 odst. 5 s. ř. s.).

[75] Již v řízení před městským soudem byli žalobci zastoupeni ustanoveným zástupcem. Městský soud výrokem IV. napadeného rozsudku přiznal ustanovenému zástupci žalobců odměnu za zastupování v řízení o žalobě ve výši 17 920 Kč. Odměna ustanoveného zástupce není nákladem řízení na straně zastoupeného účastníka, neboť ji platí stát (§ 35 odst. 10 s. ř. s.). Zmíněný výrok IV. napadeného rozsudku tedy nelze pokládat za výrok závislý na věcném výroku o zamítnutí žaloby. Nejvyšší správní soud proto neshledal důvod pro zrušení tohoto samostatného výroku, což by ostatně přineslo toliko nutnost opětovného formálního přiznání odměny ustanoveného zástupce za zastupování žalobců v řízení o žalobě, takže kasační stížnosti směřující proti výroku IV. napadeného rozsudku zamítl.

[76] S ohledem na § 110 odst. 3 in fine s. ř. s. je na Nejvyšším správním soudu, aby po zrušení napadeného rozsudku a rozhodnutí žalovaného rozhodl také o nákladech řízení před městským soudem. Procesně úspěšní žalobci mají podle § 60 odst. 1 s. ř. s. právo na náhradu nákladů řízení oproti neúspěšnému žalovanému. Žalobcům nevznikly v řízení před městským soudem žádné náklady, a proto jim Nejvyšší správní soud náhradu nákladů řízení o žalobě nepřiznal.

[77] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelé a), b) a c) měli ve věci plný úspěch, žádné náklady řízení jim však nevznikly, náhrada nákladů řízení se jim tudíž nepřiznává.

Žalovaný neměl úspěch ve věci, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

[78] Žalobcům a), b) a c) byl usneseními městského soudu ze dne 15. 8. 2016, č. j. 4 Az 36/2016 – 26, a ze dne 15. 8. 2016, č. j. 4 Az 37/2016 - 23, zástupcem ustanoven Mgr. Petr Řehák, advokát, jehož hotové výdaje a odměnu za zastupování v takovém případě platí stát (§ 35 odst. 9 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s.). Podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, náleží ustanovenému zástupci žalobců v řízení o kasačních stížnostech odměna za jeden úkon právní služby. Tím bylo písemné podání ve věci samé – kasační stížnost [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. Za jeden úkon právní služby při zastupování každého ze žalobců, náleží ustanovenému zástupci mimosmluvní odměna ve výši 3100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu, ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu]. Jde-li však o společné úkony při zastupování dvou nebo více osob, náleží advokátovi za každou takto zastupovanou osobu mimosmluvní odměna snížená o 20 % [§ 12 odst. 4 advokátního tarifu]. Mimosmluvní odměna advokáta za jeden úkon právní služby při zastupování jednoho ze žalobců činí 2480 Kč. Celkem se tedy odměna ustanoveného zástupce při počtu tří zastupovaných žalobců za jeden úkon právní služby rovná 7440 Kč. Takto vypočtená náhrada se zvyšuje o paušální náhrady hotových výdajů ve výši 300 Kč za jeden úkon bez ohledu na počet zastupovaných žalobců [§ 13 odst. 3 advokátního tarifu]. Odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ustanovenému zástupci tedy celkem činí 7740 Kč. Tato částka bude zástupci žalobců vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. srpna 2019

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu